

Министерството на финансите публикува данните за финансовото състояние на общините за третото тримесечие на 2021 г. и на общините със съгласувани планове за финансово оздравяване

Публикувани са данните за финансовото състояние на общините за третото тримесечие на 2021 г. и на общините със съгласувани планове за финансово оздравяване на основание чл. 130е, ал. 4, във връзка с чл. 130ж от Закона за публичните финанси (ЗПФ).

Анализът на данните в края на третото тримесечие на 2021 г., спрямо края на 2020 г., както и спрямо същия период на 2020 г., показва следното:

Показатели за финансова самостоятелност

Средният дял на приходите в общите постъпления за страната е 34,18 %, спрямо 30,76 % в края на 2020 г., и остава сравнително постоянен спрямо същия период на миналата година (34,26 %). Броят на общините, които отчитат дял на приходите от общите постъпления по-висок от средния за страната, е 47, спрямо 39 в края на месец септември 2020 г., при 43 общини към края на предходната година.

Средният за страната дял на покритие на разходите за местни дейности с приходи нараства до 97,67 %, спрямо 82,90 % в края на миналата година. Стойността на показателя се повишава и спрямо същия период на миналата година, когато е била 92,69 %, като 53 общини постигат резултат над средното за страната (61 са към същия период на миналата година и 62 - към края на 2020 г.).

Приходите превишават разходите за местни дейности към края на деветмесечието при 17,7 % от общините (47 общини). През същия период на миналата година този брой е бил 44, а към края на 2020 г. – са едва 25 общини.

Показатели за финансова устойчивост и ефективност

- Бюджетното салдо спрямо общите постъпления по отчет – средното равнище за страната към края на третото тримесечие на 2021 г. е 5,82 % (3,99 % към същия период на миналата година и 5,29 % - в края на 2020 г.). Броят на общините, отчитащи резултат над средния, е 103, 101 са към края на третото тримесечие на 2020 г. и 143 - към края на 2020 година. Бюджетното салдо на общините на национално ниво е положително в размер на близо 367,9 млн. лв., поради което и делът му от общите постъпления е положителна величина.
- Средното за страната равнище на размера на дълга, като процент от планираните приходи, изравнителна субсидия и други трансфери за местни дейности, е 44,52 % (47,34 % е към 30.09.2020 г. и 47,72 % - към края на същата година). Общините използват дългосрочни заеми както за съфинансиране на европейски проекти и програми, така и за реализирането на значими инвестиционни проекти. Важен показател, който е индикатор за финансова дисциплина в общината, не е размерът на дълга като обща сума, а дали погашенията по него са правилно планирани и бюджетно разчетени, така че да не са в противоречие с фискалното правило по чл. 32, ал. 1 от ЗПФ.
- Делът на просрочените задължения от планираните приходи и планираната изравнителна субсидия на национално равнище към септември 2021 г. спада до 3,62 %, при 4,23 % в края на предходната година, и 4,60 % в края на деветмесечието на 2020 г. Броят на общините с този показател над средното равнище за страната е 69 към 30.09.2021 г., като 79 е броят за същия период на миналата година и 75 - към края на 2020 година.

- Население на един общински служител – средната стойност на показателя също спада до 276 за септември 2021 г., при 287 към 30.09.2020 г. и 284 към края на 2020 година. Общините с показател над средната стойност са 52 към края на текущото тримесечие.
- Делът на разходите за заплати и осигуровки в общите разходи е 58,29 %, а за същия период на миналата година и към края на 2020 г. е съответно 58,12 % и 56,77 %. Общините с показател над средните стойности са съответно 182 при 188 за същия период на миналата година и 186 към края на 2020 г.

Показател за инвестиционна активност - дял на капиталовите разходи в общите разходи

Към края на текущото тримесечие при общините се наблюдава слаба инвестиционна активност – 9,6 %, като тя намалява с 1,71 %, в сравнение с данните към края на 2020 г., когато средната стойност на този показател за страната е 11,28 %. Средното равнище на инвестиционната активност се подобрява слабо спрямо същия период на миналата година (9,49 %).

Броят на общините, които имат дял на капиталовите разходи по-висок от средното равнище за страната в края на третото тримесечие на 2021 г., е 131, 127 - за същия период на миналата година и 131 - към края на 2020 г. Едва 10 общини имат ниво на този показател над 30 % (съответно 9 са в края на предходната година и 5 - към 30.09.2020 г.).

Други показатели за финансовото състояние на общините

- Наличните в края на септември 2021 г. задължения за разходи към годишния размер на разходите на общините са 2,8 % (3,5 % към 30.09.2020 г. и 5,8 % - към 31.12.2020 г.). Броят на общините, превишаващи средните нива за страната, е 80 (85 са за същия период на миналата година и 59 - към края на 2020 г.). Към 30.09.2021 г. в 9 общини задълженията за разходи към годишния размер на разходите превишава 15 на сто (15 общини са за същия период на миналата година и към края на 2020 г.).

Общини с най-голям дял на задълженията за разходи, спрямо годишните разходи:

Струмьяни	51,3 %
Доспат	38,0 %
Белоградчик	35,4 %
Кърджали	32,6 %
Кресна	27,2 %

- Наличните в края на септември 2021 г. поети ангажименти за разходи по бюджета на общината към годишния размер на разходите на национално равнище са 34,0 % (35,2 % са към 30.09.2020 г. и 42,1 % - към 31.12.2020 г.) по данни от сборните оборотни ведомости на общините. Броят на общините, превишаващи средните нива за страната, е 72 (81 са за същия период на миналата година и 82 - към края на 2020 г.). Към 30.09.2021 година в 30 общини размерът на поетите ангажименти за разходи към годишния размер на разходите превишава 50 на сто (26 общини са за същия период на миналата година и 48 - в края на 2020 г.).

Общини с най-голям дял на поетите ангажименти за разходи, спрямо годишните разходи:

Перущица	116,2 %
Бяла (обл. Варна)	101,0 %
Лесичово	99,8 %
Карлово	98,2 %
Главиница	97,1 %

- Делът на просрочените задължения по бюджета от годишния размер на разходите на национално равнище към края на третото тримесечие спада до 1,2 %, при 1,8 % към края на предходната година и 1,7 % за същия период на миналата година. Броят на общините, превишаващи средните нива за страната, намалява до 65 (71 са към 30.09.2020 г. и 69 - към 31.12.2020 г.). Към края на третото тримесечие на 2021 г. общините с просрочени задължения, които превишават 5 на сто от годишния размер на разходите, са 21, докато към същия период и края на миналата година са съответно 35 и 33 общини.

Общини с най-голям дял на просрочените задължения, спрямо годишните разходи:

Струмьани	44,9 %
Доспат	37,5 %
Белоградчик	34,1 %
Велинград	22,4 %
Димово	21,1 %

- Общините с отрицателно бюджетно салдо към края на третото тримесечие на 2021 г. са 121 (за сравнение към 30.09.2020 г. са 112, а към края на 2020 г. – 74), като най-голям дефицит се отчита в следните общини:

/лв. /

Враца	-11 891 406
Тутракан	-5 835 457
Севлиево	-4 193 296
Кюстендил	-3 664 620
Оряхово	-3 083 308

ОБЩИНИ С ФИНАНСОВИ ЗАТРУДНЕНИЯ

За общините, за които въз основа на данните от годишните отчети за касово изпълнение на бюджетите на общините, оборотните ведомости и информацията в Регистър общински дълг и по чл. 5а от Закона за местните данъци и такси към края на 2020 г. се установи, че отговарят на три и повече от критериите по чл. 130а, ал. 1 от ЗПФ и са определени съгласно тази законова разпоредба като общини с финансови затруднения, данните за финансовото състояние към 30.09.2021 г. са следните:

Просрочените задължения по бюджета са в размер на 31,2 млн. лв., като при осем общини делът им спрямо планираните годишни бюджетни разходи надвишава 5 на сто.

Спрямо същия период на миналата година размерът на просрочените им задължения се е намалил общо с 12,9 млн. лв. в резултат на намалението в 8 общини общо с 13,5 млн. лв. и на увеличението в 1 от тях с 0,6 млн. лв. Прямо края на 2020 г. се наблюдава намаление на просрочените задължения със 7,9 млн. лв., като намаление е отчетено и при деветте общини.

Задълженията за разходи по бюджета са в размер на 43,5 млн. лв., като при 6 от общините делът им спрямо планираните годишни бюджетни разходи превишава 15 на сто.

Задълженията за разходи на общините с финансови затруднения са се намалили, спрямо същия период на миналата година, с 2,1 млн. лв. (при 6 общини има намаление с 5,5 млн. лв., а при 3 – увеличение общо с 3,4 млн. лв.). Прямо края на 2020 г. намалението в размера на задълженията е 3,5 млн. лв., като е реализирано в резултат на намаление с 5,6 млн. лв. в 6 от общините и на увеличение с 2,1 млн. лв. в 3 общини.

Поетите ангажименти са в размер на 76,1 млн. лв., като само при община Симитли, делът им спрямо планираните годишни бюджетни разходи превишава 50 на сто.

Поетите ангажименти са се увеличили с 25,8 млн. лв., спрямо същия период на миналата година, което е в резултат на увеличение с 26,4 млн. лв. в 7 от общините и на намаление с 0,6 млн. лв. при 2 общини с финансови затруднения. Прямо края на 2020 г. се наблюдава увеличение с 24,7 млн. лв., произтичащо от увеличение и при деветте общини.

За общините Хисаря, Николаево и Чирпан, определени като общини с финансови затруднения през 2021 г., на база условието по чл. 93, ал. 1 от ЗДБРБ за 2021 г., наличните към края на третото тримесечие на 2021 г. **задължения към доставчици в отчетна група сметки за средства от Европейския съюз (СЕС)** са в размер на 11,2 млн. лв., като няма община с превишение 50 на сто от разходите по бюджета.

Задължения към доставчици в СЕС на тези три общини са се намалили с 1,6 млн. лв., спрямо същия период на миналата година, което е в резултат на намаление и при трите общини. Прямо края на 2020 г. също се наблюдава намаление в общ размер на 11,0 млн. лв. отново и при трите общини.

Към 30.09.2021 г. общините Чепеларе, Неделино и Созопол изпълняват планове за финансово оздравяване, за които през 2020 г. са отпуснати заеми на основание чл. 130е, ал. 4 във връзка с чл. 130ж от ЗПФ. Плановете и на трите общини са за периода 2020-2022 г. и процедурите за финансово оздравяване и при трите общини приключват в края на 2022 година. Тези общини изготвиха и изпратиха за съгласуване планове за оздравяване, в които си поставят цели за финансово оздравяване, които включват мерки за увеличаване на приходите и оптимизиране и ограничаване на разходите в годишен и средносрочен план, изготвени на база на обективен анализ на основни финансови показатели. Целта е да бъде намален дефицитът по бюджета, както и ограничаване на необезпечените и просрочени задължения и да бъдат въведени конкретни мерки за подобряване на процеса на управление на общинските финанси. Обобщена информация за планирания общ финансов ефект, заложените за разплащане просрочените задължения и размера на отпуснатия безлихвен заем, отпуснат за целите на изпълнение на плана за финансово оздравяване на общините Созопол, Неделино и Чепеларе, които през 2021 г. ще продължат да изпълняват съгласувани планове за финансово оздравяване, са представени в таблицата по-долу:

/в лева/

Код по ЕБК	Община	Дата на отпускане на заема	Краен срок на погасяване	Размер на предоставения безлихвен заем	Остатъчен размер на заема към 30.09.2021 г.	Размер на просрочените задължения и др. плащания за погасяване по плана	Общ планиран ефект от изпълнение на мерките от общината
5210	Созопол	03.07.2020 г.	01.12.2022 г.	2 960 000	1 821 737	4 874 789	5 588 883
7107	Неделино	03.07.2020 г.	01.12.2022 г.	3 000 000	3 000 000	3 098 084	3 421 881
7110	Чепеларе	24.04.2020 г.	01.12.2022 г.	2 500 000	2 500 000	4 103 756	4 578 036
Общо:				8 460 000	7 321 737	12 076 629	13 588 800

На основание чл. 130з, ал. 4 от ЗПФ кметовете на общини докладват на тримесечие на министъра на финансите за изпълнението на плана за финансово оздравяване, за който е отпуснат заем по чл. 130ж, ал. 1 от закона.

На база на информацията от докладите на кметовете, в изпълнение на чл. 130з, ал. 4 от ЗПФ, публикувани и на интернет страниците на общините, към 30.09.2021 г. община Созопол е постигнала съгласувания с плана за финансово оздравяване ефект. Постигнатият общ финансов ефект от изпълнение на мерките при общините Чепеларе и Неделино е в по-малки размери от съгласуваното в плановете за оздравяване.

Размерът на задълженията за разходи, наличните към 30.09.2021 г. ангажименти за разходи и просрочените задължения по бюджета и на трите общини намаляват спрямо размерът им към края на годината преди отпускането на заема за финансово оздравяване, като само община Неделино не спазва съгласувания с плана график за погасяване на просрочията.

Към 30.09.2021 г. общините Созопол и Неделино отчитат положително бюджетно салдо, докато салдото при община Чепеларе е отрицателно.

С писмата за предоставяне на безлихвения заем по чл. 130ж, ал. 1 от ЗПФ е определен крайният срок за възстановяване на заема – най-късно до 01.12.2022 г. За първото, второто и третото тримесечие на 2021 г. няма предвидено погасяване по отпуснатите заеми на общините Чепеларе и Неделино. От началото на изпълнението на плана до 30.09.2021 г. община Созопол е възстановила общо 1 138 263 лв. по заема за оздравяване, представляващи заложено погашение за първо, второ и третото тримесечие на 2021 г. в размер на 1 110 000 лв. и средства в размер на 28 263 лв. в резултат на анализ, че тези средства от заема няма да могат да се използват по предназначение.

Остатъчният размер на дължимите заеми към 30.09.2021 г. на общините с приключила процедура по финансово оздравяване през 2019 или 2020 г. - Белово и Симитли, при които крайният срок за погасяване на заемите е приключил, е 1,24 млн. лв. Общините Септември и Велинград не са издължили лихвите по невъзстановените в срок заеми по чл. 130ж, ал. 1 от ЗПФ.

/в лева/

Код по ЕБК	Община	Дата на отпускане на заема	Краен срок на погасяване	Размер на предоставения безлихвен заем	Остатъчен размер на заема към крайния срок за погасяване	Остатъчен размер на заема към 30.09.2021 г.
5111	Симитли	22.12.2017 г.	1.12.2020	3 500 000	2 940 500	1 065 300
6302	Белово	07.02.2017 г.	1.12.2019	2 000 000	1 816 012	173 112
Общо:				5 500 000	4 756 512	1 238 412

Приз м. януари 2021 г. за общините Белово, Септември и Симитли се прилага прихващане на дължимите остатъци по заемите на основание чл. 106 от ЗПФ. За община Симитли извършеното прихващане през м. януари 2021 г. в размер на 749 650 лв., на основание разпоредбата на чл. бг, ал. 3 от Закона за мерките и действията по време на извънредното положение, обявено с решение на Народното събрание от 13 март 2020 г. и на база искане от кмета на община Симитли, е сторнирано.

ПРОСРОЧЕНИ ЗАДЪЛЖЕНИЯ

Просрочените задължения на общините към 30.09.2021 г. са в размер на **129,7 млн. лв.**, в т.ч. по бюджета на общините – **114,3 млн. лв.**

Просрочените задължения по бюджетите на общините са формирани от 121 общини (46 % от общия брой общини), 144 общини завършват третото тримесечие на 2021 г. без просрочени задължения в бюджета. Сравнено със същия период на миналата година, намаление на просрочените задължения отчитат 36 % (94 общини), като общият размер на реализираното от тях намаление е близо 42,9 млн. лв. За същия период 35 общини (13 % от всички) увеличават просрочените си задължения в рамките на една година общо с 17,6 млн. лв.

В делегираните от държавата дейности просрочените задължения са в размер на 2,9 млн. лв. и съставляват около 2,5 % от размера на просрочените задължения по бюджетите на общините.

Размерът на просрочените задължения по бюджетите по области е, както следва:

Област	Септември 2020 г.	Декември 2020 г.	Септември 2021 г.	Изменение Септември 2021 г. - Септември 2020 г.	Изменение Септември 2021 г. - Декември 2020 г.
	/лв./	/лв./	/лв./	/лв./	/лв./
Благоевград	9 573 184	9 202 350	14 976 704	5 403 520	5 774 354
Бургас	5 881 116	5 257 846	3 348 571	-2 532 545	-1 909 275
Варна	1 431 248	932 390	807 978	-623 270	-124 412
Велико Търново	1 874 658	2 730 118	3 074 671	1 200 013	344 553
Видин	8 546 754	9 086 906	7 579 567	-967 187	-1 507 339
Враца	3 328 267	3 521 578	3 035 826	-292 441	-485 752
Габрово	107 868	84 869	48 266	-59 602	-36 603
Добрич	5 635 684	4 881 265	1 230 133	-4 405 551	-3 651 132
Кърджали	12 513 280	10 373 947	14 904 503	2 391 223	4 530 556
Кюстендил	5 582 106	3 602 580	2 390 886	-3 191 220	-1 211 694
Ловеч	0	0	0	0	0
Монтана	1 796 351	2 189 489	1 315 813	-480 538	-873 676
Пазарджик	36 186 495	29 743 861	26 818 079	-9 368 416	-2 925 782
Перник	6 087 845	4 784 382	8 485 060	2 397 215	3 700 678
Плевен	834 682	1 271 303	558 141	-276 541	-713 162
Пловдив	6 163 638	5 694 513	1 670 509	-4 493 129	-4 024 004

Разград	471 422	317 118	225 443	-245 979	-91 675
Русе	520 166	506 731	472 403	-47 763	-34 328
Силистра	2 034 889	2 462 812	1 438 819	-596 070	-1 023 993
Сливен	309 082	190 199	394 127	85 045	203 928
Смолян	10 985 001	10 311 649	9 591 068	-1 393 933	-720 581
София - град	3 144 267	3 236 443	1 678 466	-1 465 801	-1 557 977
София	3 533 482	4 195 634	3 138 265	-395 217	-1 057 369
Стара Загора	7 011 829	7 599 162	4 105 876	-2 905 953	-3 493 286
Търговище	1 031 574	958 565	85 456	-946 118	-873 109
Хасково	3 518 599	2 187 014	1 384 681	-2 133 918	-802 333
Шумен	14374	883 542	6173	-8 201	-877 369
Ямбол	1 584 756	1 573 118	1 581 493	-3 263	8 375
Общо	139 702 617	127 779 384	114 346 977	-25 355 640	-13 432 407

В сметките за средства от Европейския съюз (СЕС) и в другите сметки и дейности просрочените задължения са 15,3 млн. лв., или 11,8 % от общия размер на просрочените задължения на общините.

Общата сума на просрочените задължения на общините намалява с приблизително 10,1 млн. лв., спрямо края на 2020 г., и с 29,3 млн. лв., спрямо същия период на миналата година.

Динамиката в размера на просрочените задължения по бюджетите на общините е както следва:

Към дата:	Размер на просрочените задължения по бюджетите на общините в млн. лв.
31.03.2018 г.	138,3
30.06.2018 г.	129,1
30.09.2018 г.	132,2
31.12.2018 г.	122,2
31.03.2019 г.	111,0
30.06.2019 г.	123,9
30.09.2019 г.	125,2
31.12.2019 г.	171,8

Към дата:	Размер на просрочените задължения по бюджетите на общините в млн. лв.
31.03.2020 г.	146,2
30.06.2020 г.	143,8
30.09.2020 г.	139,7
31.12.2020 г.	127,8
31.03.2021 г.	103,0
30.06.2021 г.	108,1
30.09.2021 г.	114,3

НАЛИЧНИ СРЕДСТВА

Към 30.09.2021 г. общините отчетат налични средства в размер на 2 450,1 млн. лв., от които 1 711,1 млн. лв. отчетени по бюджетите, 564,8 млн. лв. в сметките средства от Европейския съюз и 174,2 млн. лв. наличност по набирателни сметки.

Отчетените по бюджетите на общините наличности към края на септември 2021 г., се увеличават с 320,4 млн. лв. спрямо декември 2020 г. и със 548,0 млн. лв. спрямо септември 2020 година. С най-голям относителен дял е отчетената наличност в левове по сметки в края на периода – приблизително 95% от отчетените средства или 1 630,4 млн. лв.

Спрямо края на предходната годината общият размер на наличните средства на общините нараства с 277,7 млн. лв., а увеличението спрямо същия период на 2020 г. е 504,0 млн. лв., тъй като размерът на наличните средства в сметките за средства от Европейския съюз намалява спрямо наблюдаваните периоди.

Увеличението на наличностите по бюджетите на общините се формира от средства от предоставени допълнителни трансфери, вкл. за целеви разходи и от целевата субсидия за капиталови разходи от предходната година, от провежданата данъчна кампания и наличните средства от получени субсидии по чл. 50 от ЗДБРБ за 2021 г. Наличностите по сметките за СЕС се формират от получени средства за изпълнение на европейски проекти. Средствата по набирателните сметки се формират от преведени депозити и гаранции и подлежат на възстановяване.

ОБЩНСКИ ДЪЛГ

Общинският дълг и общинските гаранции към 30.09.2021 г. възлизат на 1 406,1 млн. лв., в т. ч. 700,4 млн. лв. вътрешен (49,8 %) и 705,7 млн. лв. (50,2 %) външен дълг. Голяма част от общинския дълг и общинските гаранции 1 143,3 млн. лв. (81,3 %), са предназначени за финансиране на инвестиционни проекти. Дългът на Столична община формира 46,7 % от общия размер на дълга. Спрямо края на 2020 година, размерът на общинския дълг и общинските гаранции се намалява с 36,5 млн. лв., което се дължи на намаление на размера на външния дълг с 33,2 млн. лв. и намаление на размера на вътрешния дълг с 3,3 млн. лв.

Усилията на Министерството на финансите продължават в посока да се подобри и ефективността на управление на общинските бюджети. Препоръчително е общините да приемат и изпълняват планове за финансово оздравяване при наличие не само на три или повече от показателите по чл. 130а от ЗПФ, но и при индикации за достигане на критичните стойности по един или повече от всички наблюдавани показатели. По този начин местните власти ще преодолеят и елиминират своевременно риска да нарушат фискалните правила и параметри по ЗПФ.